

0829A

N^o 19.082 — ARREST van 21 juni 1978 (VII^{de} Kamer)

De HH. Adriaens, kamervoorzitter, verslaggever, Depondt en Debaedts, staatsraden, en Hoeffler, eerste auditeur.

GEMEENTE LENNIK (M^r Vastersavendts) t/ Belgische Staat, vertegenwoordigd door de Staatssecretaris voor Streekeconomie (M^{rs} Dieudonné en Goovaerts) — Tussenkommende partij: Proost (M^{rs} Gehlen en Putzeys)

I. GEMEENTEN — Rechtsvorderingen — Machtiging van de gemeenteraad

II. BEVOEGDHEID VAN DE RAAD VAN STATE — Geschillen nietigverklaring — Ambtshalve aangevoerde excepties en middelen — Ambtshalve aangevoerde exceptie — Bekwaamheid om in rechte op te treden — Ontstentenis van machtiging

De Raad van State wijst ambtshalve op de onontvankelijkheid van het beroep dat door het college van burgemeester en schepenen in naam van de gemeente werd ingediend, wanneer de gemeente in gebreke blijft de machtiging van de gemeenteraad voor te leggen.

Gezien het verzoekschrift ingediend op 29 mei 1976 namens de gemeente Sint-Kwintens-Lennik, vertegenwoordigd door het college van burgemeester en schepenen, door haar raadsman, advocaat A. Vastersavendts;

Gezien het verzoekschrift tot tussenkomst van 17 december 1976;

Gelet op het bevel van 21 december 1976 waarbij aan G. Proost is toegelaten in de debatten tussen te komen;

Overwegende dat het beroep strekt tot vernietiging van het koninklijk besluit van 10 maart 1976 houdende verwerping van het beroep ingesteld door het voornoemde college tegen het besluit van de bestendige deputatie van de provincieraad van Brabant waarbij aan Frans Vandergoten, optredende namens de erfgenamen Van Raemdonck, vergunning werd verleend tot verkaveling van gronden langs de De Voghellaan in die gemeente; dat het bestreden besluit bij brief van 31 maart 1976 ter kennis van de verzoekende partij werd gebracht;

Overwegende dat hoewel het auditoraatsverslag met nadruk de aandacht van de verzoekende partij erop gevestigd heeft dat de bij artikel 148 van de gemeentewet vereiste machtiging van de gemeenteraad voor het instellen van het beroep ontbrak, geen zodanige machtiging tijdens het verdere verloop van de procedure werd medegedeeld; dat het beroep derhalve niet ontvankelijk is; dat de exceptie ambtshalve dient te worden opgeworpen,

(Verwerping — kosten ten laste van de verzoekende partij en van de tussenkommende partij)

N^o 19.083 — ARREST van 21 juni 1978 (VII^{de} Kamer)

De HH. Adriaens, kamervoorzitter, verslaggever, Depondt en Debaedts, staatsraden, en Mevr. Vrints, auditeur.

KONINKLIJK GESTICHT VAN MESEN (M^{rs} Andersen en Cambier) t/ Belgische Staat, vertegenwoordigd door de Minister van Nederlandse Cultuur en Minister van Vlaamse Aangelegenheden

I. (zie n^o 18.836, I)

(19.083)

II. BELANG (VEREIST OM VOOR DE RAAD VAN STATE
DING TE VOEREN) — Rangschikking volgens de hoedanigheid van de zaak
— Eigenaar

III. MONUMENTEN EN LANDSCHAPPEN — Rangschikking — Beroep bij
de Raad van State — Belang

De klassering van een onroerend goed als monument heeft tot gevolg dat de eigendomsrechten van de eigenaar van dat goed worden beperkt. De eigenaar doet blijken van het wettelijk vereiste belang om de nietigverklaring te vorderen van het klasseringsbesluit.

IV. HANDELINGEN VAN ADMINISTRATIEVE OVERHEDEN — Rangschikking — Beroep bij
de Raad van State — Vormen — Adviezen

V. MONUMENTEN EN LANDSCHAPPEN — Rangschikking — Procedure
Het klasseringsbesluit moet worden vernietigd, wanneer het wordt getroffen zonder dat de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen het met redenen omkleed advies heeft uitgebracht, bedoeld in artikel 1 van de wet van 7 augustus 1931 gewijzigd door het decreet van 13 juli 1972.

Gezien het verzoekschrift ingediend op 9 oktober 1975 namens het Koninklijk
Gesticht van Mesen door zijn raadsman, advocaat Cyr Cambier ;

Overwegende dat het beroep strekt tot vernietiging van het koninklijk besluit
van 25 maart 1975, waarvan artikel 1 als monument rangschikt het Koninklijk Instituut
van Mesen, meer bepaald het XVIII^e eeuwse kasteel, de kelder onder het Hollandse
paviljoen, de XVIII^e eeuwse orangerie met stallingen en de vroeg-XX^e eeuwse neo-
gotische gebouwen, eigendom van verzoekende partij, gelegen te Lede en bekend op
kadaster deel van het artikel 4159, sectie F, 724 C, waarvan artikel 2, als landschap
rangschikt het bij het Koninklijk Instituut van Mesen horend domein, bekend op
kadaster deel van artikel 4159, sectie F, 724 C en 723 W, en waarvan artikel 1
wat betreft de als landschap gerangschikte panden, met het oog « op de behartiging
» van het nationaal belang » bepaalde eigendomsbeperkingen oplegt; dat het be-
streden besluit bij brief van 29 augustus 1975 ter kennis van de verzoekende partij
werd gebracht;

Overwegende dat de v.z.w. De Vlaamse Toeristenbond bij brief van 11 maart
1973, gericht tot de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen
vroeg het vermelde kasteel, « dat op dit ogenblik ongebruikt is en zou kunnen
» vallen » « om zijn historische en zelfs om zijn architectonische waarde », te vernie-
seren; dat de minister van Nederlandse Cultuur en van Vlaamse Aangelegenheden
na kennisneming van de informatie terzake verstrekt door de Rijksdienst voor Monu-
menten en Landschappen op 25 januari 1974 besliste de rangschikkingsprocedure
in te zetten; dat de adviseur-hoofd van dienst van de vermelde Rijksdienst, « namens
» de minister, voor de administrateur-generaal, onder meer aan de verzoekende
partij bij brief van 31 mei 1974 mededeelde: « in uitvoering van artikel 1 van het
» decreet van 13 juli 1972 tot wijziging van de wet van 7 augustus 1931 op het be-
» houd van monumenten en landschappen, heb ik de eer U te laten weten dat vanaf
» datum van heden al de uitwerkselen van de rangschikking voorlopig van toepassing
» zijn op de hiernavermelde goederen, en dit voor een tijd van 9 maanden, te
» gaande op de dag van deze betekening. Lede, deel van het artikel 4159, sectie F,
» de perceelnummers 724 C (90 a 90 ca), 723 W (6 ha 90 a 90 ca), eigendom van
» het Koninklijk Instituut van Mesen te Lede », en dat op de eigendom de in de
brief opgesomde beperkingen werden opgelegd; dat de verzoekende partij bij brief
van 24 juni 1974 gericht tot de minister zich verzette tegen de voorlopige klassering
en essentieel verklaarde wat volgt:

« Onder voorbehoud van alle rechten hoegenaamd en zonder enige
» nadelige bekentenis verwijst de commissie tot beheer naar haar bevoegdheid »

» nigheid van (oudste) openbare instelling in het Belgische publiek recht
 » en naar haar verplichtingen de sociale doeleinden van het Koninklijk
 » Gesticht te verwezenlijken naar de richtlijnen van de keurbrieven van
 » de stichteres, Keizerin Maria-Theresia.

» Deze keurbrieven hebben wetgevende kracht en vermogen niet te
 » worden ongedaan gemaakt door de uitvoerende macht die daartoe de
 » bevoegdheid niet bezit.

» Dit is zeker het geval indien de uitvoerende macht maatregelen
 » beoogt die in strijd zijn met de opdrachten, in het kader van de sociale
 » doeleinden van het Koninklijk Gesticht, vastgelegd bij koninklijk besluit
 » van 16 september 1969, onder meer in zijn artikel 3 dat de tengeldema-
 » king beveelt van de onroerende en roerende goederen te Lede om ze
 » « overenkompstig de aard en de bestemming van het Gesticht weder te
 » beleggen ».

» De Commissie tot beheer is onder meer van oordeel dat een recente
 » maatregel van administratieve aard sedert 31 oktober 1969 (*Staatsblad*
 » n° 211) verworven juridische situatie niet vermogt te vernietigen met
 » miskenning van de sociale opdracht die de bestaansreden van het Ko-
 » ninklijk Gesticht uitmaakt. ... »;

Overwegende dat het Oost-Vlaams provinciaal comité van de corresponderende
 leden van de vermelde commissie na een uitvoerige beschrijving van het domein te
 hebben gegeven, voorstelde te rangschikken, als landschap: geheel het domein dat
 op het bijgaand plan met blauw omzood werd, als monument: - het XVIII^e eeuwse
 kasteel - A -, - de XIII^e eeuwse kelder onder - B -, - de XVIII^e eeuwse orangerie
 met de aanpalende stallingen - C -;

Overwegende dat er tijdens de vergadering van de Koninklijke Commissie
 voor Monumenten en Landschappen van 31 oktober 1974 uitvoerig verslag werd
 uitgebracht over de voorgestelde klassering; dat het verslag volgend voorstel deed:

« Uit de brief van de voorzitter van het Beheerscomité blijkt dat de stich-
 » ting het (verwaarloosde) goed kan verkopen. Klassering staat waarde-
 » vermindering in de weg en wat meer is, eventueel verlies van het gehele
 » domein ten gunste van een bouwpromotor. Daarom wordt voorgesteld
 » het geheel, zoals aangegeven op plan, als landschap te klasseren en ver-
 » der als monument het XVIII^e eeuwse kasteel, de kelder onder het Hol-
 » lands paviljoen, de XVIII^e eeuwse orangerie met stallingen en de
 » vroeg-XX^e eeuwse neogotische gebouwen. Deze laatste omdat ze een
 » uitzonderlijk geslaagde realisatie mogen worden genoemd »;

dat het onderzoek van het voorstel werd verdaagd; dat opnieuw hetzelfde verslag
 werd uitgebracht tijdens de vergadering van 21 november 1974; dat het verder on-
 derzoek in de Commissie evenwel verdaagd werd, aangezien vanaf een bepaald
 ogenblik het vereiste aantal leden niet meer aanwezig was zodat de Commissie
 niet meer geldig kon vergaderen; dat in de notulen van die vergadering genoteerd werd:
 « De Commissie is akkoord met de verslaggever ... Het advies moet volgende ver-
 » gadering bekrachtigd worden »; dat het addendum van de notulen van de ver-
 » gadering die de Commissie op 27 februari 1975 heeft gehouden, in verband met de
 » behandeling van de kwestieuze klassering die als agendapunt was geformuleerd onder
 » rubriek: « 7 Dossiers beëindigd onderzoek klassering - » vermeldt: « 722 (198) -
 » niet bezwaren - Lede - Koninklijk Instituut van Mesen », de aanwezigheid van de
 » gevaardigde van de minister van Financiën, en onder de rubriek « 722 (198)
 » Dossiers beëindigd onderzoek - De Koninklijke Commissie voor Monumenten en
 » Landschappen beslist de klasseringen te laten doorgaan zoals ze betekend werden »;
 » volgende annotatie in handschrift daarop werd aangebracht: « (zie addendum
 » van 27 februari 1975. blz. 4) »;

Overwegende dat de administrateur-generaal op 11 maart 1975 in verband met
 de kwestieuze klassering tot de minister een nota richtte waarvan de volgende pas-
 sen ter zake belangrijk zijn:

« Na een onderzoek ter plaatse, stelt de Rijksdienst voor Monumenten- en
 » Landschapszorg voor, het geheel, zoals aangegeven op bijgaande plan-
 » nen, als landschap te klasseren, en verder als monument het XVIII^e

(19.083)

- » eeuws kasteel, de kelder onder het Hollands paviljoen, de XVIII^e eeuwse orangerie met stallingen en de vroeg-XX^e eeuwse neogotische gebouwen.
- » In vergadering van 27 februari 1975 heeft de K. C.M.L. zich bij dit standpunt aangesloten » ;

dat de minister onderaan de nota haar akkoord met het voorstel verleende; dat het bestreden besluit op 25 maart 1975 werd vastgesteld; dat volgens de notulen van de vergadering van 24 april 1975 van de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen, in die vergadering van 24 april 1975 « de notulen van 27 februari » 20 maart en 3 april 1975 werden goedgekeurd » ;

Overwegende dat de verzoekende partij vraagt om de memorie van antwoord wegens laattijdigheid uit de debatten te weren ;

Overwegende dat zodanige laattijdigheid de belangen van de verzoekende partij noch het verloop van de goede rechtsbedeling heeft geschaad ; dat er derhalve geen reden is om de memorie van antwoord uit de debatten te weren ;

Wat de ontvankelijkheid van het beroep betreft.

Overwegende dat de tegenpartij opwerpt dat de verzoekende partij niet van het wettelijk vereiste belang doet blijken en het beroep derhalve niet ontvankelijk is, aangezien zij geen concrete gegevens aanvoert waaruit blijkt dat « dit belang reëel » is » :

Overwegende dat het volstaat vast te stellen dat ingevolge het bestreden koninklijk besluit de eigendomsrechten van de verzoekende partij ten opzichte van de onroerende goederen, nader omschreven in de artikelen 1 en 2, beperkt worden : dat hieruit volgt dat de verzoekende partij van het wettelijk vereiste belang doet blijken bij de door haar nagestreefde vernietiging ;

In rechte.

Overwegende dat de verzoekende partij, na kennisneming van het door de tegenpartij neergelegd dossier, in de toelichtende memorie doet gelden dat het bestreden besluit onwettig is doordat het werd vastgesteld zonder dat de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen het met redenen omkleed advies als bedoeld in artikel 1, vierde lid, van de wet heeft uitgebracht ; dat de verzoekende partij in dit verband betoogt wat volgt :

- « Het aangevallen besluit verwijst naar het advies dat op 27 februari 1975 » door de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen zou » gegeven geweest zijn.
- » Welnu heeft de Commissie, noch in hare vergadering van 27 februari » 1975 noch in hare vroegere vergaderingen van 31 oktober 1974 en » 21 november 1974 een gemotiveerd advies uitgebracht.
- » In het proces-verbaal van deze vergaderingen worden de bezwaren van » de verzoekster niet besproken. Wel wordt op 31 oktober 1974 de zank » verdaagd wegens de juridische implicaties die aan het voorstel verbonden waren. Maar het onderzoek van deze moeilijkheden wordt noch op » 31 oktober 1974 noch later ondernomen.
- » De zaak die aanleiding gaf aan voorstellen die door de verslaggever » werden gedaan verdiende geen ander onderzoek. Het antwoord op de » voorstellen steunt op geen enkele motivering » ;

Overwegende dat de tegenpartij, die op 19 november 1976 een afschrift van de toelichtende memorie heeft ontvangen, zich in haar memorie van antwoord van 28 februari 1977 niet verdedigt in verband met het boven uiteengezette middel ;

Overwegende dat volgens het verweermiddel dat de tegenpartij in de laatste memorie aanvoert, de commissie krachtens artikel 12 van het koninklijk besluit van 24 september 1974 — betreffende de samenstelling, de organisatie en de bevoegdheid van de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen — bepalende : « de Nederlandstalige autonome sectie wordt geacht in te stemmen met het » voorstel van advies voorgedragen door de Rijksdienst voor Monumenten- en » Landschapszorg voor de punten die door deze dienst in twee opeenvolgende ver-

vergaderingen aan de dagorde werden gesteld zonder dat de Commissie hierover definitief uitspraak doet», geacht moet worden op 21 november 1974 ter zake het met redenen omkleed advies te hebben uitgebracht; dat echter de raadsman van de verzoekende partij ter openbare terechtzitting terecht opwerpt dat het door de tegenpartij aangevoerde artikel 12 wegens strijdigheid met artikel 1, vierde lid, van de monumenten- en landschappenwet onwettig is en derhalve terzake geen toepassing kan vinden, aangezien de commissie krachtens die wetsbepaling er uitdrukkelijk toe gehouden is een met redenen omkleed advies uit te brengen en aangezien het vanzelfsprekend is dat zodanige wettelijke verplichting niet kan worden opgeheven door een verordeningsbepaling zoals die vervat in het aangevoerde artikel 12 van het koninklijk besluit van 24 september 1974;

Overwegende dat krachtens artikel 1 van de wet, zoals gewijzigd bij het decreet van 13 juli 1972, de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen terzake een met redenen omkleed advies moet uitbrengen; dat het bestreden besluit in zijn aanhef verwijst naar « het advies van de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen, gegeven op 27 februari 1975 »;

Overwegende dat het volstaat vast te stellen dat blijkens het relaas der feiten, zonderheid de daarin geanalyseerde notulen van de vergaderingen die de Commissie terzake heeft gehouden, de Commissie geen met redenen omkleed advies heeft uitgebracht; dat het middel gegrond is,

BESLUIT :

Artikel 1. — Vernietigd is het koninklijk besluit van 25 maart 1975 waarvan artikel 1 als monument rangschikt het Koninklijk Instituut van Mesen, meer bepaald het XVIII^e eeuwse kasteel, de kelder onder het Hollands paviljoen, de XVIII^e eeuwse orangerie met stallingen en de vroeg-XX^e eeuwse neogotische gebouwen, eigendom van de verzoekende partij, gelegen te Lede en bekend ten kadaster deel van het artikel 4159, sectie F, 724 C, waarvan artikel 2 als landschap rangschikt het bij het Koninklijk Instituut van Mesen horend domein, bekend ten kadaster van artikel 4159, sectie F, 724 C en 723 W, en waarvan artikel 3, wat betreft de als landschap geëigende panden, met het oog « op de behartiging van het nationaal belang » bepaalde eigendomsbeperkingen oplegt.

Artikel 2. — Dit arrest zal bij uittreksel in het *Belgisch Staatsblad* worden bekendgemaakt.

Artikel 3. — Ingeval de overschrijving van hogergenoemd koninklijk besluit van 25 maart 1975 op het kantoor van de hypotheekbewaarder heeft plaatsgehad, wordt de doorhaling ervan bevolen.

Artikel 4. — De kosten van het beroep, bepaald op zevenhonderd vijftig frank, de kosten van de in artikel 3 van dit arrest vermelde doorhaling, komen ten laste van de Belgische Staat.

19.084 — ARREST van 21 juni 1978 (VII^e Kamer)

De HH. Adriaens, kamervoorzitter, verslaggever, Depondt en Debaedts, staatsraden, en Mevr. Vrints, auditeur.

GIELISSEN (M^r Jaeken) t/ Belgische Staat, vertegenwoordigd door de Staatssecretaris voor Streekeconomie

RECHTSPLEGING — Memorie van antwoord — Termijn

Een te laat ingediende memorie van antwoord moet niet uit de debatten worden geweerd, wanneer die laattijdigheid de belangen van de verzoekende partij noch het goede verloop van de rechtsbedeling heeft geschaad.